

Po časopisech.

Právo a politika.

Nový ročník (V.) měsíčníku »Věda a život« zahájen byl v prvním čísle úvahou univ. prof. Dra J. Kallaba »Od realismu k mystice«, z níž uvádíme:

»Z pramenů dnešního duševního neklidu na celém světě za nejvydatnější považují zvláštní zjev, že se po světové válce ztratila míra pro spravedlnost. Věci a činy, které již po staletí byly pokládány za nemožné (vraždění žen a dětí, klatba vykonávaná nad židy), vyskytují se náhle jako požadavky vyšší spravedlnosti... Kdo sleduje vývoj myšlení právníckého a politického, nemůže nevidět, že nikdy tyto disciplíny nepoklesly tak hluboko, jako od počátku XX. století. To proto, že právě v těchto oborech se věda úplně odcizila potřebám života... Mezi právem a politikou je vnitřní vztah, ano co do způsobu vědeckého poznávání jsou téměř totožné. Vždyť jak v právu, tak v politice hledáme odpověď na otázku „co má být“... A právo je, jak se s nepodstatnými odchylkami obecně učilo a věřilo, soubor norem pro společenský život státní autoritou stanovených a zpravidla vynucovaných...

Máme-li se orientovat v dnešním myšlenkovém zmatku na poli práva a politiky, jest třeba si dobře vrýt v paměť, že lidské myšlení se v době světové války octlo zase jednou na přelomu, tentokrát na přechodu od realismu k idealismu. Právě hluboký úpadek právníckého myšlení zaviněný přílišným ulpěním na některých poučkách realistických (positivistických), zavinil ne-li již světovou válku samu, aspoň neúspěch Společnosti národů a vznik politiky států dynamických, jež zcela otevřeně se zříkají obecných nějakých norem, a řeší otázku, co má a co nemá být na venek podle zvláštních svých státních zájmů, uvnitř podle »zdravého právního přesvědčení lidu«, jež jest ku podivu totožné s politickým programem dočasných držitelů státní moci... Mystika alchymistů a astrologů XVI. a XVII. století byla v podstatě plodem netrpělivosti těch, kdo odklonivše se od idealismu scholastiky snažili se nedostatek vědy o skutečnosti nahraditi výplody básnické fantasie. Tak také postupují ti, kdo při nynějším odklonu od realismu chtějí předběhnouti myšlenkový vývoj k idealismu tím, že nahrazují idealistické soustavy myšlení, jež mohou být plodem jen mnohaleté práce lidstva, fantasiemi mystiky, zbožněním národa, rasy, ekonomické nauky.

Mystika má však vždy vlastnost, že vystupuje velmi bouřlivě, je velmi nakažlivá, poněvadž zbavuje věřící největší lidské trýzně, trýzně myšlení a ovládání vášní rozumem, že však brzy vyprchá pod vítěznou silou zdravého lidského rozumu spojujícího ve vědě prvky idealistické dané obecně platnými podmínkami lidského myšlení s prvky realistickými, poznatky o podmínkách zdravého života.«

Sjednocení práva v sudetském území.

Oficiální říšskoněmecký čtrnáctideník »Zeitschrift der Akademie für deutsches Recht« uveřejnil v č. 20 ze dne 15. října 1938 článek prof. pražské německé university Dra E. Swobody »Die Aufgaben der Rechtsangleichung der sudeten-deutschen Gebiete«, z něhož uvádíme:

»Co jest hodnotné na platném českém právu, jest zpravidla německého původu. Velká zákonodárná díla nepocházejí od českých právníků, nýbrž obsahují starý německý duševní majetek.... Rozdíly jsou tu zejména v rodinném právu, v předpisech o podmínkách uzavření manželství, o rozvodu a rozluce manželství.... Materialistický způsob myšlení původců manželské novely z roku 1919 způsobil, že předpisy a prakse k nim se pojící přivodily v mnoha bodech úpravu přímo frivolní, která jest v nejpříkřejším rozporu s naším německým pojetím podstaty a hlubokého mravního významu manželství. Vždyť tyto předpisy znají dokonce institut tak zv. »spěšné rozluky«. S tímto materialistickým útvarem nemohlo se německé obyvatelstvo nikdy spřáteliti. Uvítá proto s radostí, když na jeho místo bude zaveden zákon ze dne 6. července 1938 k sjednocení práva o uzavírání a rozvádění manželství také pro sudetoněmecká území.

Československá osnova nového všeobecného občanského zákoníka se dosud nestala zákonem... Nebudíž však zamlčeno, že se nám podařilo v posledním návrhu prosaditi tak mnohou podstatnou změnu proti jeho dřívější materialistické podobě a dokonce zakotviti v něm cenné germánské právní ideje, a to ve formě, která se současně přizpůsobuje životním požadavkům přítomnosti a namnoze dokonce jest v souhlasu s naším nacionálně-socialistickým pojetím práva.